

Ekonominės raidos scenarijus 2024–2027 metams

2024 m. birželis

Ekonominės raidos scenarijus (toliau – scenarijus) parengtas¹ įvertinus Nacionalinių sąskaitų 2024 m. pirmojo ketvirčio ir kitus statistinius duomenis, paskelbtus iki 2024 m. gegužės 31 d., atsižvelgus į Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme (toliau – 2024 m. biudžetas) numatytas priemones, po Finansų ministerijos 2024 m. kovą paskelbto scenarijaus įvykusių išorės aplinkos ir monetarinės politikos pokyčius ir kitą informaciją. Scenarijaus prielaidos dėl išorės aplinkos ir energijos (naftos ir gamtinių dujų) kainų atitinka Europos Komisijos² (toliau – EK) šių metų gegužę paskelbtą ekonominę prognozę.

2024 m. gegužės mėn. paskelbtoje EK ekonominėje prognozėje numatoma, kad Europos Sąjungos (toliau – ES) bendrasis vidaus produktas (toliau – BVP) 2024 m. augs 1 proc., o 2025 m. augimo tempas paspartės iki 1,6 proc. EK numato, kad po 2023 m. ekonomikos sąstingio, 2024 m. pradžioje ekonomikai augant sparčiau, nei tikėtasi ir toliau mažėjant infliacijai, prognozuojamu laikotarpiu ekonominis aktyvumas palaipsniui didės. Pastaraisiais mėnesiais daugiausia dėl užsitęsusio rusijos agresijos karo prieš Ukrainą ir konflikto Artimuosiuose Rytuose toliau didėjo neužtikrintumas ir neigiamos rizikos dėl ekonominių perspektyvų. Platesnio masto geopolitinė įtampa taip pat toliau kelia grėsmę. Perspektyvas vis labiau neigiamai veikia su klimato kaita susijusi rizika.

2024 m. pradžioje Lietuvos ekonomika augo – pirmąjį šių metų ketvirtį Lietuvos BVP buvo 2,9 proc. didesnis, palyginti su atitinkamu laikotarpiu 2023 m. Ūkio plėtrą lėmė teigiamas grynasis eksportas (5,2 procentinio punkto skatino ūkio plėtrą) ir 2023 m. pabaigoje atsigavęs bei 2024 m. pradžioje sustiprėjęs namų ūkių vartojimas (lėmė 1,5 procentinio punkto BVP pokyčio).

Vertinant BVP gamybos metodu, 2024 m. pirmąjį ketvirtį, palyginti su atitinkamu 2023 m. ketvirčiu, susitraukimą patyrė tik viena ekonominė veikla. Išdėstant veiklas pagal jų teigiamą poveikį, didžiausią indėlį į bendrosios pridėtinės vertės (toliau – BPV) augimą turėjo: (1) beveik dešimtadaliu augusios statybos (0,6 procentinio punkto įtaka BPV pokyčiui), (2) dešimtadaliu augusi informacijos ir ryšių veikla (0,6 procentinio punkto įtaka), (3) 5,2 proc. augusios profesinės, mokslinės, techninės, administracinės ir aptarnavimo paslaugos (0,5 procentinio punkto įtaka) ir (4) 1,0 proc. augusios didmeninė ir mažmeninė prekyba bei transporto ir saugojimo paslaugos (0,3 procentinio punkto įtaka). 2023 m. ekonomikos susitraukimą reikšmingai neigiamai veikusi pramonės veikla, šių metų pradžioje parodė nestiprų, bet teigiamą sukurtos BPV augimą (augo 0,4 proc., darė 0,1 procentinio punkto poveikį BPV). Geresniam jos rezultatui stiprią įtaką darė atsigavimo ženklus rodžiusi apdirbamoji gamyba (jos sukurta BPV augo 1,2 proc.), kurios naujausi produkcijos duomenys

¹ Statistinių duomenų įtraukimo į scenarijų data – 2024 m. gegužės 31 d., kitos informacijos – iki 2024 m. birželio 6 d. imtinai.

² EK 2024 m. pavasario prognozė [Spring 2024 Economic Forecast: A gradual expansion amid high geopolitical risks - European Commission \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-operations/infographic-117346.attachments)

patvirtino gerėjančią tendenciją – balandžio mėn., po ilgos pertraukos, nei viena apdirbamosios gamybos veiklų grupė nepatyrė traukimosi. Ekonomikos augimą nežymiai mažino sukurtos BPV traukimasis finansų ir draudimo veikloje (mažėjo 4,0 proc., bet lėmė tik –0,1 procentinio punkto BPV pokyčio).

Po nežymaus smuktelėjimo pernai, 2024 m. sustiprėjus vidaus ir išorės paklausai, numatomas 2,1 proc. sieksiantis Lietuvos BVP augimas šiemet, o 2025–2027 m. BVP augimo tempas galėtų paspartėti iki 2,9 proc. vidutiniškai per metus.

Darbo rinkos būklė 2024 m. pirmą ketvirtį išliko pakankamai gera. Nors nedarbo lygis padidėjo iki 8,2 proc., užimtųjų skaičius išaugo 2,8 proc., o darbo jėgos skaičius padidėjo net 3,3 proc. Šie statistiniai duomenys rodo, kad palankios darbo jėgos paklausos ir pasiūlos raidos tendencijos pirmąjį ketvirtį tęsėsi. Grynoji migracija išliko teigiama bei reikšmingai prisidėjo prie darbuotojų pasiūlos augimo. Kaip ir pernai, teigiamą grynąją migraciją lėmė sparti užsienio piliečių iš trečiųjų šalių imigracija, nulemta besitęsiančio karo Ukrainoje ir palankios Lietuvos darbo rinkos būklės, pasižymėjusios stipria darbuotojų pakausa. Kitas svarbus rodiklis – darbo jėgos aktyvumo lygis – per metus sparčiai padidėjo (1,1 procentinio punkto 15–64 m. amžiaus grupėje) ir rodo, kad aktyvesnis darbingo amžiaus gyventojų įsitraukimas į darbo rinką prisidėjo prie išaugusios darbo jėgos pasiūlos. Padidėjusi darbo jėgos pasiūla leido užpildyti dalį laisvų darbo vietų, todėl užimtų gyventojų skaičius šalyje stipriai padidėjo. Užimtųjų augimą labiausiai skatino privatusis sektorius, ypač administravimo ir aptarnavimo, apdirbamosios gamybos, informacijos ir ryšių, apgyvendinimo ir maitinimo veiklose. Išlikęs gana aukštas laisvų darbo vietų lygis šalyje (1,9 proc.) rodo, kad nors užimtųjų sparčiai augo, ne visų darbo rinką papildžiusių dalyvių įgūdžiai atitiko jos poreikius, todėl nedarbas taip pat šiek tiek padidėjo. Numatoma, kad atsigauvant ekonominiam aktyvumui dėl išlikusios stiprios darbuotojų paklausos ir išaugusios darbo jėgos pasiūlos užimtų gyventojų skaičius 2024 m. padidės 1,4 proc. Nedarbo lygis, apskaičiuotas pagal gyventojų užimtumo tyrimo metodiką, dėl sparčiai augančios darbo jėgos pasiūlos šiemet padidės iki 7,2 procento. Ekonominės raidos scenarijus grindžiamas vėliausiomis³ Eurostato demografinėmis projekcijomis (pagrindiniu jų scenarijumi)⁴. Jos numato, kad nuo 2025 m. dėl neigiamos natūralios gyventojų kaitos ir mažiau palankios grynosios migracijos darbingo amžiaus gyventojų skaičius Lietuvoje ims mažėti, todėl erdvės darbo jėgos ir užimtų gyventojų skaičiui augti bus nedaug. Atsižvelgiant į tai numatoma, kad nuo 2026 m. užimtų gyventojų skaičius ims mažėti – 2026 m. jis sumažės 0,1 proc., 2027 m. – 0,3 procento. Nepaisant to, dėl numatomo aukšto ekonominio aktyvumo nedarbo lygis palaipsniui mažės ir vidutinio laikotarpio pabaigoje priartės prie 6 proc.

Darbo užmokesčio augimas šalyje sulėtėjo, tačiau vis dar išlieka pakankamai spartus. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2024 m. pirmąjį ketvirtį augo 10,3 proc. – 0,8 procentinio punkto lėčiau nei 2023 m. pabaigoje ir 3 procentiniais punktais lėčiau nei 2023 m. pirmąjį ketvirtį. Tendencijos tarp sektorių išliko tos pačios: viešajame sektoriuje atlyginimai augo sparčiau, nei privačiajame – atitinkamai 12,7 ir 9,3 proc. Atlyginimų augimo tempas privačiajame sektoriuje lėtėjo

³ Skelbimo data – 2023 m. birželio mėn.

⁴ Rengiant 2024 m. užimtumo rodiklių projekcijas jos buvo pakoreguotos atsižvelgus į palankius statistinius duomenis apie grynosios migracijos raidą pirmaisiais šių metų mėnesiais.

penktą ketvirtį iš eilės. Nors darbo užmokesčio augimo tempas šalyje sulėtėjo, jis reikšmingai viršijo kainų augimą. Realus darbo užmokestis sausį–kovą buvo 8,9 proc. didesnis, palyginti su 2023 m. sausiu–kovu. Darbo užmokesčio augimą šalyje skatino išliekantis tinkamos kvalifikacijos darbuotojų trūkumas, didesnė minimalioji mėnesinė alga (toliau – MMA) – nuo 2024 m. sausio ji išaugo 10 proc. ir siekia 924 Eur, 2024 m. valstybės ir savivaldybių biudžetuose numatytas atlyginimų didinimas mokytojams, gydytojams, slaugytojams, rezidentams, kultūros ir meno darbuotojams, statutiniams pareigūnams ir socialiniams darbuotojams. Visgi, toliau vyraujant ekonominiam neapibrėžtumui ir sumenkus verslo finansinėms galimybėms sparčiai didinti atlyginimus – 2024 m. I ketvirčio duomenys rodo, kad atlygio darbuotojams dalis BVP pasiekė 54,3 proc., buvo istoriškai didžiausia Lietuvoje ir viršijo ES vidurkį (47,4 proc.) – darbo užmokesčio augimo tempas šalyje lėtėja. Be to, spaudimą didinti darbo užmokestį tam tikruose sektoriuose švelnina išaugusi darbo jėga. Todėl numatoma, kad 2024 m. vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2024 m. galėtų augti nuosaikiau – 9,5 proc. – palyginti su 2023 m. (augo 12,6 proc.). Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais, nesant ekonominės politikos formuotojų naujų sprendimų, veikiančių atlyginimų raidą šalyje, o verslo finansinei padėčiai reikšmingai nepasikeitus vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalyje 2025 m. ir 2026 m. galėtų augti po 6,4 proc. kasmet, o 2027 m. – 5,5 proc.

Pirmaisiais šių metų mėnesiais metinė infliacija Lietuvoje išliko žema. Apskaičiuota pagal suderintą vartotojų kainų indeksą, kovo ir balandžio mėn. ji sumažėjo iki 0,4 proc. Išankstiniais duomenimis, gegužės mėn. metinė infliacija pakilo iki 0,8 proc. Nors šį padidėjimą lėmė pasibaigęs pridėtinės vertės mokesčio šilumos energijai kompensavimo laikotarpis, šiek tiek per mėnesį pakilusios tam tikrų maisto produktų ir kai kurių paslaugų kainos, tačiau metinė infliacija išliko viena mažiausių per pastaruosius trejus metus. Per pirmuosius penkis š. m. mėnesius žemą infliacijos lygį šalyje palaikė palanki energijos, maisto ir neenerginų pramoninių prekių kainų raida, o paslaugų infliacija išliko iš esmės stabili. Nors tam tikrą mažinantį poveikį turėjo aukšta palyginamoji bazė, ypač energijos defliacijos atveju, prie žemos infliacijos prisidėjo ir gana silpna jos mėnesinė raida, atspindėjusi sumažėjusį infliacinį spaudimą. Per pirmuosius keturis š. m. mėnesius energijos prekių infliacija išliko dviženklė neigiama (vidutiniškai 12,7 proc.) ir labiausiai prisidėjo prie žemos bendrosios infliacijos. Energijos prekių defliaciją lėmė palankios energijos žaliavų kainos rinkose, aukšta palyginamoji bazė, administruojamų kainų (ypač dujų) sumažinimas buitiniams vartotojams. Maisto produktų kainų raida taip pat slopino bendrąją infliaciją. Metinis maisto kainų sumažėjimas balandį buvo stebimas ketvirtą mėnesį iš eilės. Maisto prekių defliacija, nors ir ne tokia ryški kaip energijos atveju, buvo plačiai paplitusi beveik visose maisto produktų kategorijose ir atspindėjo sumažėjusias tiek perdirbtų, tiek neperdirbtų maisto produktų kainas. Nors neenerginų pramoninių prekių kainos vis dar išliko aukštesnės nei prieš metus, šioje prekių grupėje infliacinis spaudimas taip pat buvo stipriai sumažėjęs. Sparti šių prekių dezinfliacija rodo, kad laivybos sutrikimai Raudonojoje jūroje apčiuopiamo poveikio vartotojų kainoms kol kas neturėjo, palankų poveikį šių importuojamų kainų raidai taip pat turėjo vyraujanti Kinijos gamintojų kainų defliacija. Numatoma, kad 2024 m. vidutinė metinė infliacija sumažės iki 1,1 proc. Mažesnę infliaciją iš esmės lems palankesnė vartotojams maisto produktų kainų raida ir sumažėjęs spaudimas neenerginų pramoninių prekių kainoms. Mažinantį poveikį infliacijai turės ir tam tikri administruojamų kainų pokyčiai – nuo liepos

bus dar kartą sumažinta visuomeninė elektros kaina namų ūkiams. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais numatoma, kad infliacijos tempas išliks artimas 2 proc. Karo Ukrainoje ir geopolitinės įtampos Artimuosiuose Rytuose eigos ir pasekmių neapibrėžtumas bei energijos kainų raida išliks esminiais infliacijos rizikos veiksniais vidutiniu laikotarpiu.

Sustiprėjusi gyventojų perkamoji galia, pagerėję vartotojų lūkesčiai skatino gyventojų vartojimą metų pradžioje. Namų ūkių vartojimo išlaidos 2024 m. sausį–kovą buvo 2,5 proc. didesnės nei prieš metus. Mažmeninės prekybos duomenimis 2024 m. pirmąjį ketvirtį (2,8 proc.) augo tiek maisto (5,5 proc.), tiek ir ne maisto (2,2 proc.) prekių apyvarta. Balandžio mėnesį užfiksuotas mažmeninės prekybos apyvartos augimas (3,4 proc.) indikuoja, jog toliau didėjo išlaidos vartojimo prekėms. Šiais metais namų ūkių vartojimo išlaidų didėjimą skatina gerėjanti gyventojų finansinė padėtis, maža infliacija, geresnės vartotojų nuotaikos. Nors indėliuose laikomos gyventojų lėšos didėja, tačiau reikšmingai lėčiau nei pernai, o dėl stipresnės gyventojų perkamosios galios didėja galimybės įsigyti daugiau norimų prekių ir paslaugų net ir dalį pajamų skiriant taupymui. Indėlių statistika rodo, kad gyventojų sukauptas finansinis rezervas 2024 m. balandį sudarė 22,8 mlrd. Eur ir istoriškai buvo mažesnis tik už 2023 m. gruodžio rekordinius rezultatus (gruodį siekė 22,9 mlrd. Eur). Šiais metais vasarį–balandį kiekvieną mėnesį indėliai nuosekliai augo. Didėjo tiek vienadienių indėlių suma, kuri gali būti panaudota nedelsiant, tiek ir sutarto termino. Ne tik didinti santaupas, bet ir daugiau vartoti leidžia augančios pajamos. Gyventojų disponuojamos pajamos šiais metais augs ne tik dėl didesnių pajamų iš darbo, bet ir padidintų socialinių išmokų. Be to, šiais metais didėja neapmokestinamasis pajamų dydis. Pajamų augimas reikšmingai viršys kainų pokytį (numatomas 1,1 proc. infliacijos tempas šioms metams). Dėl šių veiksnių namų ūkių vartojimo išlaidos 2024 m. turėtų augti 3,3 proc. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais (2025–2027 m.) tęsiantis gyventojų finansinės padėties gerėjimui namų ūkių vartojimo išlaidos taip pat galėtų augti virš 3 proc. kasmet.

2024 m. pradžioje investicijos šiek tiek smuktelėjo. Išlaidos bendrojo pagrindinio kapitalo formavimui (toliau – BPKF) 2024 m. sausį–kovą buvo 0,3 proc. mažesnės, palyginti su 2023 m. sausiu–kovu. BPKF komponentų raida buvo skirtinga. Dėl tinkamos kvalifikacijos darbo jėgos trūkumo išliko poreikis investuoti į darbo našumo didinimą. Sparčiausiai pirmą ketvirtį augo investicinės išlaidos intelektinės nuosavybės produktams (9,4 proc.) bei kitoms mašinoms, įrenginiams ir ginklų sistemoms (7,4 proc.). Investicijos į kitas mašinas, įrenginius ir ginklų sistemas buvo didžiausią teigiamą įtaką (1,6 procentinio punkto) BPKF pokyčiui daręs komponentas. Investicijos į statybos projektus (būstą ir kitus pastatus ir statinius) taip pat teigiamai prisidėjo prie investicijų raidos šalyje – pirmąjį ketvirtį šios investicijos augo 2,6 proc. Prie teigiamo investicijų į kitus pastatus ir statinius rezultato tikėtina prisidėjo ES fondų lėšomis finansuojamų projektų įgyvendinimas. Vis dėlto kitose srityse rezultatai buvo prastesni. Investicijos į transporto įrangą šalyje sumažėjo ketvirtadaliu, o išlaidos informacinėms ir ryšių technologijoms smuko 21,4 proc. Nevienareikšmišką situaciją rodo ir materialinių investicijų duomenys. Daugelyje ekonominių veiklų 2024 m. pirmąjį ketvirtį fiksuotas smukimas. Visgi, vienos iš pagrindinių Lietuvos investuojančių veiklų – apdirbamosios gamybos – įmonių investicijos į materialųjį turtą augo 4,5 proc. Be to, naujausi duomenys rodo, kad po vangios metų pradžios apdirbamosios gamybos įmonių rezultatai pagerėjo ir 2024 m. balandį produkcijos augimo tempas paspartėjo iki 7,2 proc., o tai galėtų paskatinti

šios ekonominės veiklos įmones investuoti. Investicinį procesą šalyje skatins 2024 m. birželį prasidėję ECB monetarinės politikos pokyčiai – sumažintos palūkanos (nors jos vis dar yra aukštame lygyje), todėl nors šiais metais investicinis procesas bus nuosaikesnis, numatoma, kad metinis BPKF pokytis bus teigiamas. Išlaidos BPKF 2024 m. galėtų augti 3,5 proc. Vėlesniais vidutinio laikotarpio metais (2025–2027 m.) gerėjant įmonių finansinei padėčiai, sparčiau augant išorės ir vidaus paklausai, esant poreikiui didinti šalies saugumą, energetinį efektyvumą ir investuoti į žaliąsias technologijas bei darbo našumą didinančias priemones išlaidų BPKF augimo tempas galėtų paspartėti (5,4 proc.).

Pernai smukęs Lietuvos prekių ir paslaugų eksportas pirmaisiais 2024 m. mėnesiais grįžo į augimo kelią. Nacionalinių sąskaitų duomenimis 2024 m. pirmąjį ketvirtį šis rodiklis (palyginamosiomis kainomis) augo 0,6 proc. per metus. Tokį rezultatą lėmė spartus paslaugų eksporto (palyginamosiomis kainomis) augimas, siekęs 12 proc. per metus. Prekių eksportas (palyginamosiomis kainomis) šiuo laikotarpiu per metus sumažėjo 4,6 proc. Didžiausią neigiamą įtaką prekių eksportui turėjo smukęs prekių reeksportas, kurį reikšmingai veikia geopolitinė įtampa ir nuo 2023 m. vidurio Lietuvos muitinės sugriežtinta dvigubos paskirties prekių patikra, apribojanti reeksportuojamų prekių kiekius į Nepriklausomų valstybių sandraugos šalis. 2024 m. I ketvirčio duomenys rodo, kad prekių reeksportą daugiausiai neigiamai veikė smunkantis transporto priemonių reeksportas. 2024 m. pirmą ketvirtį lietuviškos kilmės prekių eksporto įtaka bendram prekių eksportui buvo neigiama, tačiau daug mažesnė už prekių reeksporto. Prie lietuviškos kilmės prekių eksporto mažėjimo labiausiai prisidėjo įvairių pramonės dirbinių (baldų), mineralinių produktų, tekstilės ir plastiko gaminių eksporto sumažėjimas. Kita vertus, lietuviškos kilmės prekių eksporto mažėjimą švelnino paruoštų maisto produktų bei atsigaunantis chemijos ir inžinerinės pramonės produkcijos eksportas.

Scenarijuje numatoma, kad 2024 m. prekių ir paslaugų eksporto (palyginamosiomis kainomis) metinis pokytis sieks 2,3 proc. Šio rodiklio nuosaikų atsigavimą palyginus su 2023 m. fiksuotu nuosmukiu lems praėjusių metų antroje pusėje susidariusi žema palyginamoji bazė bei EK projektuojama palanki Lietuvos pagrindinių eksporto partnerių ekonomikų raida 2024 metais. Lietuviškos kilmės prekių eksporto atsigavimui postūmį duos monetarinės politikos švelninimas, susijęs su palūkanų normų mažinimu. Tikėtina, kad reeksporto mažėjimo tendencija išsilaikys visus metus ir slopins bendrą šalies prekių eksporto augimą. Vidutiniu laikotarpiu prekių ir paslaugų eksporto apimčių atsigavimui įtakos turės geopolitinės situacijos raida ir iš jos kylančios tarptautinės prekybos rizikos, eksportuojančių įmonių lankstumas prisitaikyti prie pasikeitusių rinkos sąlygų, jų sprendimai investuoti į technologinę pažangą ir produktyvumą didinančias priemones. Tikėtina, kad 2025–2027 m. šio rodiklio metinis augimas galėtų siekti 4,2 proc.

Scenarijus sudarytas vis dar esant išskirtinai dideliame išorės aplinkos nestabilumui ir ekonominio neapibrėžtumo sąlygoms, tęsiantis aktyviems kariniams veiksams Ukrainoje, kitoms geopolitinėms įtampoms ir atsiradus monetarinės politikos pokyčiams.

Dėl vykstančio rusijos karo prieš Ukrainą ir 2023 m. spalio pradžioje kilusių geopolitinių neramumų Artimuosiuose Rytuose energijos žaliavų kainų raidos neapibrėžtumas išlieka itin aukštas. Scenarijuje 2024–2025 m. energijos žaliavų kainų techninės prielaidos buvo sudarytos remiantis

gegužės 15 d. Europos Komisijos viešai paskelbtomis prielaidomis. Brent naftos kainų prielaida 2024 m. sudaro 85,4 USD/bar, 2025 m. – 80 USD/bar. Gamtinių dujų kainų prielaida 2024 m. sudaro 30,9 EUR/MWh, 2025 m. – 34,8 EUR/MWh. Nuo 2026 m. taikoma techninė prielaida, kad šių energijos žaliavų kainos išliks stabilios. Pasikeitus šioms techninėms prielaidoms infliacijos raidos perspektyvos keistųsi. Trumpojo ir vidutinio laikotarpio infliacijos įverčiai galėtų keistis ir dėl kitų veiksnių, įskaitant galimus sprendimus administruojamų kainų srityje bei monetarinės, fiskalinės, darbo rinkos politikos pokyčius.

Rengiant scenarijaus demografinės raidos prielaidas buvo remiamasi viešai paskelbtomis naujausiomis Eurostato demografinėmis projekcijomis. Pasikeitus demografinėms projekcijoms, tarptautinės migracijos tendencijoms ar darbo jėgos aktyvumo lygio prielaidoms darbo rinkos rodiklių raidos perspektyvos keistųsi.

Scenarijuje numatytų prekių ir paslaugų eksporto rodiklių įverčiai gali keistis dėl neišsipildžiusių techninių prielaidų dėl išorės paklausos, kuriomis remiantis buvo rengiamas šis scenarijus, ir trečiųjų šalių sprendimų taikyti ribojančiąsias prekybos priemones prekėms iš Lietuvos.

Dėl nepalankios geopolitinės situacijos padidėję energetikos nepriklausomumo stiprinimo poreikiai, sparčiau įgyvendinami Europos žaliojo kurso projektai galėtų paspartinti investicinį procesą šalyje sparčiau, nei numatyta šiame scenarijuje. Investicijų raida galėtų keistis ir dėl kitų aplinkybių, tarp jų ir dėl aktyvesnio Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės, ES lėšomis finansuojamų projektų įgyvendinimo, investicijų į gynybą padidėjimo, monetarinės politikos pasikeitimų bei pokyčių vidaus ir išorės paklausoje.

Pasikeitus gyventojų įpročiams ir elgsenai, namų ūkių finansinei padėčiai, perkamajai galiai bei demografinėi situacijai namų ūkių vartojimo išlaidų raida būtų kitokia, nei numatyta šiame scenarijuje.

Nauji sprendimai dėl minimaliosios mėnesinės algos, viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio paveiktų vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio įverčius, numatytus šiame scenarijuje. Esant paklausos svyravimams, pokyčiams darbo jėgoje, užsitęsęs dideliame neapibrėžtumui bei nestabiliai situacijai ir pasikeitus įmonių finansinei padėčiai darbo užmokestis taip pat būtų paveiktas ir privačiajame sektoriuje.

Scenarijuje pateiktų rodiklių įverčius nemaža dalimi lemia scenarijaus sudarymo metu disponuojami atitinkami faktiniai statistiniai duomenys, kurie po Valstybės duomenų agentūros atliekamų peržiūrų ir/arba revizijų pastaruoju metu reikšmingai keičiasi. Taip pat scenarijuje numatyti įverčiai galėtų keistis ir dėl po šio scenarijaus parengimo priimtų ekonominės politikos formuotojų sprendimų, pavyzdžiui, tolesnio monetarinės politikos švelninimo, naujų sprendimų dėl išlaidų gynybai ir jų finansavimo.

Neišsipildžius esminėms prielaidoms, kuriomis remiantis buvo sudaromas šis scenarijus, daugelio šiame scenarijuje numatytų rodiklių įverčiai keistųsi.

Pagrindiniai ekonominės raidos scenarijaus rodikliai

Rodiklio pavadinimas	2023	2024 ^P	2025 ^P	2026 ^P	2027 ^P
BVP (to meto kainomis), mln. Eur	71 986	75 559	79 637	83 927	88 468
BVP (palyginamosiomis kainomis) pokytis, proc.	-0,3	2,1 (1,6)	2,9 (2,9)	2,9 (2,9)	2,9 (2,9)
Suderinto vartotojų kainų indekso (vidutinio metinio) pokytis, proc.	8,7	1,1 (1,9)	2,2 (2,2)	2,2 (2,2)	2,2 (2,2)
Investicijų (palyginamosiomis kainomis) pokytis proc.	10,6	3,5 (3,5)	5,4 (5,4)	5,4 (5,4)	5,4 (5,4)
Prekių ir paslaugų eksporto (palyginamosiomis kainomis) pokytis, proc.	-3,3	2,3 (3,5)	4,2 (5,2)	4,2 (5,2)	4,2 (5,2)
Nedarbo lygis (pagal gyventojų užimtumo tyrimo apibrėžtį), proc.	6,8	7,2 (6,7)	6,9 (6,5)	6,6 (6,4)	6,3 (6,3)
Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis, proc.	12,6	9,5 (8,6)	6,4 (5,0)	6,4 (5,0)	5,5 (5,0)
Užimtųjų skaičiaus pokytis, proc.	1,4	1,4 (0,5)	0,2 (-0,1)	-0,1 (-0,3)	-0,3 (-0,5)

Šaltiniai: Finansų ministerija, Valstybės duomenų agentūra.

^P – projekcija. Skliausteliuose pateiktas atitinkamo rodiklio 2024 m. kovo mėn. ekonominės raidos scenarijaus įvertis.